

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS

2022 m. rugsėjo 15 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegija, susidedanti iš teisėjų Gražinos Davidonienės (kolegijos pirmininkė), Egidijos Tamošiūnienės ir Dalios Vasarienės, susipažinusi su 2022 m. rugsėjo 2 d. paduotu trečiojo asmens UAB „Doledus“ kasaciniu skundu dėl Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2022 m. birželio 2 d. nutarties peržiūrėjimo ir prašymu atleisti nuo žyminio mokesčio,

nustatė:

Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija 2022 m. birželio 2 d. nutartimi pakeitė Kauno apygardos teismo 2021 m. birželio 25 d. sprendimą. Abiejų instancijų teismai pripažino negaliojančią pirkimo–pardavimo sutartį, taikė vienašalę restituciją ir grąžino ieškovei prekes, o apeliacinės instancijos teismas, pakeitęs pirmosios instancijos teismo sprendimą dėl restitucijos dalies, nusprendė išreikalausiti iš atsakovės neteisėto valdymo prekes, o vykdymo metu išaiškėjus, kad nėra išreikalausino turto, išieškoti nerasto turto vertę.

Kasaciniu skundu trečiasis asmuo UAB „Doledus“ prašo panaikinti Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2022 m. birželio 2 d. nutartį ir Kauno apygardos teismo 2021 m. birželio 25 d. sprendimą, ir bylą nutraukti, o jei šis prašymas būtų netenkintas, tuomet perduoti bylą nagrinėti iš naujo pirmosios instancijos teismui.

Trečiojo asmens kasacinis skundas grindžiamas pagrindais, remiantis [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalies 1 punktu – materialiosios ir proceso teisės normų pažeidimas, turintis esminės reikšmės vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, jeigu šis pažeidimas galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui, taip pat remiantis [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalies 2 punktu – skundžiamame teismo sprendime (nutartyje) nukrypimas nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikos.

Atrankos kolegija pažymi, kad kasacinis teismas tikrina žemesnės instancijos teismų sprendimų (nutarčių) teisėtumą tik išimtiniais atvejais, kai yra bent vienas iš [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalyje nustatytų kasacijos pagrindų ([CPK 346 straipsnio](#) 1 dalis). Kasaciniame skunde nepakanka vien tik nurodyti kasacijos pagrindą – įvardyti kasacijos pagrindo buvimą būtina pagrįsti išsamiais teisiniais argumentais ([CPK 347 straipsnio](#) 1 dalies 3 punktas). Be to, [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalyje nurodyti kasacijos pagrindai patvirtina, kad kasacija leidžiama ne teisės klausimais apskritai, bet ypatingais teisės klausimais, siekiant, jog kasaciniame teisme būtų nagrinėjamos tik tokios bylos, kuriose keliama teisės problemų išsprendimas būtų reikšmingas vienodam teisės aiškinimui ir taikymui. Taigi kasacinis skundas gali būti priimtas tik tuo atveju, jeigu jame nurodytas bent vienas kasacijos pagrindas, numatytas [CPK 346 straipsnyje](#), bei nurodyti išsamūs teisiniai argumentai, patvirtinantys nurodyto kasacijos pagrindo buvimą ([CPK 347 straipsnio](#) 1 dalies 3 punktas).

Kai kasacinis skundas paduodamas [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalies 1 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti buvus pažeistą materialinės ar proceso teisės normą, teisinius argumentus, patvirtinančius nurodytos (nurodytų) teisės normos (normų) pažeidimą bei argumentuotai pagrįsti, kad teisės pažeidimas yra toks svarbus, kad turi esminę reikšmę vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, o taip pat, kad jis (teisės pažeidimas) galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui.

Kai kasacinis skundas paduodamas [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalies 2 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti konkrečią Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisės aiškinimo ir taikymo praktiką, suformuotą byloje, kuri faktinės aplinkybės yra analogiškos ar iš esmės panašios į bylos, kurioje priimtas teismo sprendimas (nutartis) skundžiamas kasacine tvarka, bei argumentuotai pagrįsti, kad teismas skundžiamame procesiniame sprendime nukrypo nuo tokios Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos praktikos. Tai daroma analizuojant apskųstuose teismų sprendimuose išdėstytus teisinius motyvus ir juos lyginant su Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuota teisės taikymo ir aiškinimo praktika.

Trečiojo asmens UAB „Doledus“ kasaciniame skunde išdėstyti tokie argumentai:

1. Pirmosios instancijos teismas pažeidė trečiojo asmens UAB „Doledus“ teisę būti išklausytai, buvo šališkas. Pirmosios instancijos teisme nuotoliniu būdu vykusio teismo posėdžio metu UAB „Doledus“ atstovui nebuvo sudaryta techninė galimybė girdėti kitų šalių pasisakymus ir išdėstyti su tuo susijusius savo argumentus. UAB „Doledus“ atstovui sakant baigiamąją kalbą dėl techninių nesklandumų nutrūko ryšys. Apeliacinės instancijos teismas šią aplinkybę patvirtino (skundžiamos nutarties 45–47 punktai), be to, pripažino, kad UAB „Doledus“ atstovui nebuvo išaiškintos procesinės teisės, konstatavo [CPK 243 straipsnio](#) pažeidimą. Tačiau apeliacinės instancijos teismas darė prieštaringas ir klaidingas išvadas, nes nurodė, kad su trečiojo asmens atstovu susisiektą telefonu ir jis turėjo galimybę girdėti šalių paaiškinimus. [CPK](#) nenumato galimybės proceso šalims dalyvausti teismo posėdyje telefonu, nes kalbant telefonu bendraujama su vienu asmeniu, negirdimi kitų proceso dalyvių pasisakymai, kiti proceso dalyviai negirdi, kas kalbama telefonu, t. y. neužtikrinamas šalių lygiateisiškumo principas ir sąžiningas procesas.
2. Apeliacinės instancijos teismas peržengė apeliacinio skundo ribas, nes pasisakė dėl atsakovės UAB „Patt“ nesąžiningumo, nors pirmosios instancijos teismas tokios aplinkybės nenustatė, o apeliantai (atsakovė ir trečiasis asmuo) neįrodinėjo, apeliacinės instancijos teismas nepagrįstai atsisakė priimti papildomus įrodymus, todėl pagal prieštarigus netiesioginius ir nepatikimus įrodymus konstatavo ieškovės atsiskaitymo faktą. Dėl to, kad nebuvo užtikrinta UAB „Doledus“ teisė būti išklausytai, pirmosios ir apeliacinės teismai pripažino pagal prieštaringą netiesioginį, todėl nepatikimą įrodymą (neoficialios buhalterinės programos „Agnum“ išrašą), ieškovės UAB „Guso Baltic“ atsiskaitymą už prekes. Apeliacinės instancijos teismas atsisakė priimti rašytinius įrodymus apie UAB „Doledus“ pervestas lėšas AB „Progresas“, kurios buvo įskaitytos kaip apmokėjimas už prekes. Tai turėjo tiesioginę įtaką teismo sprendimo neteislingumui, nes buvo nustatyta klaidinga aplinkybė, kad UAB „Guso Baltic“ yra apmokėjusi už prekes, o UAB „Doledus“ atlikti mokėjimai nebuvo vertinami.
3. Apeliacinės instancijos teismas nukrypo nuo kasacinio teismo suformuotų įrodymų vertinimo taisyklių, todėl darė šalių pateiktiems įrodymams prieštaraujančias išvadas. Teismas vertindamas įrodymus, neįvertino įrodymų visumos, ir ieškovės teikiamų įrodymų prieštaringumo, vengimo pateikti tiesioginius atsiskaitymą patvirtinančius įrodymus. Teismas darydamas išvadą apie ieškovės sumokėjimą už prekes rėmėsi netiesioginiais ir prieštariginiais įrodymais. Teismas nenustatė konkrečių aplinkybių kaip ieškovė sumokėjo už prekes, tačiau rėmėsi netiesioginiu įrodymu – pačios ieškovės pateiktu nepasirašytu iš neaišku kieno tvarkomos buhalterinės programos „Agnum“ ištrauktu įrašu, kuris tiesiogiai nepatvirtina atsiskaitymo už konkrečias prekes fakto. Ieškovė neatsiskaitė už rangos darbų metu pagamintą rezultatą, todėl negali reikalausiti natūra priteisti prekes, kurios pagamintos iš rangovo medžiagos.
4. Apeliacinės instancijos teismas nepagrįstai nenagrinėjo UAB „Doledus“ apeliacinio skundo argumento dėl dvigubo skolos priteisimo ir bylos nenutraukė ([CPK 293 straipsnio](#) 3 punktas). Kauno apygardos teismas 2021 m. vasario 10 d. sprendimu kitoje civilinėje byloje Nr. e2-596-638/2021 nusprendė priteisti ieškovei UAB „Guso Baltic“ iš atsakovės AB „Progresas“ 87 890,79 Eur skolos už

patiektas prekes pagal išvardytas sąskaitas faktūras. Tos pačios sąskaitos faktūros nurodytos ir UAB „Guso Baltic“ 2020 m. balandžio 6 d. ieškinyje (Kauno apygardos teismo [Nr. e2-1459-638/2020](#), teisėja D. Labokaite).

5. UAB „Doledus“ 2021-04-14 pareiškė nušalinimą Kauno apygardos teismo teisėjai D. Labokaitei. Apeliacinės instancijos teismas negalėdamas ar neturėdamas argumentų paneigti akivaizdaus teismo šališkumo ir apelianto nurodomų argumentų bei įrodymų patikimumo, net nenagrinėjo ir teisiskai nevertino apeliacinio skundo argumentų dėl teisėjos šališkumo, todėl ši apeliacinės instancijos teismo nutarties dalis yra be motyvų.
6. Apeliacinės instancijos teismas perkvalifikavo sandorio pripažinimo negaliojančiu pagrindą, kvalifikuodamas šalių susiklosčiusius santykius nukrypo nuo kasacinio teismo suformuotos praktikos. Apeliacinės instancijos teismas perkvalifikavo 2020 m. kovo 24 d. pirkimo–pardavimo sutarties negaliojimo pagrindą į [CK 6.307 straipsnio](#) 1 dalį (pardavėjui nepriklausančio daikto pardavimas) ir 4.96 straipsnio 1 dalį. Trečiasis asmuo nesutinka su apeliacinės instancijos teismo atliktu ginčo santykių kvalifikavimu, jis prieštaringas ir nepagrįstas, padarytas pažeidžiant įrodymų vertinimo taisykles, nukrypstant nuo kasacinio teismo praktikos ir išaiškinimų. Apeliacinės instancijos teismas privalėjo įvertinti UAB „Doledus“ apeliacinio skundo argumentą, jog faktiškai atsakovė AB „Progresas“ pirkimo–pardavimo sutartį nutraukė dėl neatsiskaitymo. Teismas nepagrįstai kvalifikavo šalių santykius kaip pirkimo–pardavimo, nes faktiškai susiklostė rangos teisiniai santykiai. Nebuvo esminių pirkimo–pardavimo sutarties sąlygų, nes atsakovė BAB „Progresas“ pateikė užsakymus ne pirkti, bet pagaminti prekes pagal konkretų užsakymą ir specifikaciją, užsakymų lapuose sulygtą tik dėl pagamintų daiktų prelinarinos kainos. Kasacinio teismo praktikoje išaiškinta, kad pirkimo–pardavimo sutarties sąlyga dėl sutarties dalyko (perleidžiamų daiktų) yra esminė sutarties sąlyga, ji laikoma suderinta, jeigu sutarties turinys leidžia nustatyti daikto pavadinimą ir kiekį ([CK 6.306 straipsnio](#) 4 dalis) (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. gruodžio 16 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-517/2010](#); 2012 m. liepos 13 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-382/2012](#)). Duomenų apie atsakovės atliekamų darbų vertę, kad ją būtų galima palyginti su perduodamo daikto kaina, nėra. Apeliacinės instancijos teismas neatsižvelgė į kasacinio teismo išaiškinimus, kad [CK 6.645 straipsnio](#) 4 dalyje nustatyta, jog jeigu atliekamų darbų pobūdis ir vertė palyginti su pagaminto, perkamo ar perdirbto daikto verte yra nedideli, sutartis pripažįstama ne rangos, o pirkimo–pardavimo sutartimi. Tai įstatyme nustatytas ir naudojamas teismų praktikoje rangos bei pirkimo–pardavimo sutarčių atskaitymo kriterijus (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2003 m. rugsėjo 29 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-887/2003](#); 2010 m. gegužės 18 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-224/2010](#); 2016 m. birželio 29 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-334-684/2016](#)).

Atrankos kolegija, susipažinusi su kasacinio skundo argumentais, teismų procesinių sprendimų motyvais ir jų pagrindu padarytomis išvadomis, sprendžia, kad kasaciniame skunde nekeliami tokių teisės klausimų, kurie atitiktų [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalyje nurodytus bylos peržiūrėjimo kasacine tvarka pagrindus. Atrankos kolegijos vertinimu, kasacinio skundo argumentais nepagrindžiami jame nurodomi kasacinio skundo pagrindai dėl nurodytų teisės normų pažeidimo. Kasacinio skundo argumentais apie nukrypimą nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos teisės aiškinimo ir taikymo praktikos nepagrindžiamas nurodomos teisės aiškinimo ir taikymo praktikos ryšys su skundžiama teismo nutartimi bei nepagrindžiama, kad būtų išnagrinėjęs teismas nukrypo nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos teisės aiškinimo ir taikymo praktikos.

Kasacinių skundu prašoma atleisti nuo žyminio mokesčio pagal [CPK](#) 83 straipsnio 1 dalies 9 punktą, nes atsakovė yra bankrutuojanti bendrovė. Prašymas nepagrįstas, nes pagal [CPK](#) 83 straipsnio 1 dalies 9 punktą, atleidžiami nuo žyminio mokesčio ieškovai ir turtinių reikalavimų pareiškiantys asmenys – bankroto ar restruktūrizavimo bylose. Kasacinį skundą pateikęs trečiasis asmuo nėra pareiškęs turtinių reikalavimų byloje. Žyminis mokestis skaičiuotinas ir mokėtinas pagal ginčijamą sumą. Kasaciniame skunde nenurodyta ginčijama suma. Ginčijamą sumą sudaro skundžiama apeliacinės instancijos teismo nutartimi pripažintos negaliojančia pirkimo–pardavimo sutartimi perleistų prekių vertė. Mokėtino žyminio mokesčio dydis yra procentinė dalis už ginčijamą turtinį reikalavimą pagal [CPK](#) 80 straipsnio 1 dalies 1 punktą ir 7 dalį. Prie kasacinio skundo nepateikta įrodymų apie žyminio mokesčio sumokėjimą.

Kasacinis skundas pripažintinas neatitinkančiu [CPK 346 straipsnio](#) 347 straipsnio 1 dalies 3 punkto reikalavimų, todėl jį atsisakytina priimti ([CPK 350 straipsnio](#) 2 dalies 3, 4, 7 punktai).

Atrankos kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 350 straipsnio 2 dalies 3, 4, 7 punktais ir 4 dalimi,

nutaria:

Netenkinti trečiojo asmens UAB „Doledus“ prašymo atleisti nuo žyminio mokesčio.
Kasacinį skundą atsisakyti priimti ir grąžinti jį padavusiam asmeniui.
Ši nutartis yra galutinė ir neskundžiama.

Teisėjos

Grażina Davidonienė

Egidija Tamošiūnienė

Dalia Vasarienė